

ПЕРЕДМОВА

Військова служба у Збройних Силах України та інших прирівняних до них військових формувань є одним із різновидів державної служби. Військова служба має особливий характер, проявляється у професійній діяльності придатних до неї за віком, станом здоров'я, освітою та іншими ознаками громадян України, іноземних громадян, обов'язком яких є захист Української держави та її населення.

Одним із шляхів належної професійної підготовки особового складу Збройних Сил України та інших військових формувань є правова підготовка військовослужбовців, спрямована на зміцнення законності і правопорядку у Збройних Силах України, на профілактику і боротьбу з правопорушеннями, які на жаль ще вчиняються окремими категоріями військовослужбовців.

Сучасне забезпечення боротьби з правопорушеннями у Збройних Силах України здійснюється в умовах воєнного стану, який з урахуванням передбачених в ньому обмежень прав людини і громадянина не в повній мірі забезпечує належний стан боротьби з військовими адміністративними та іншими правопорушеннями, що посягають на обороноздатність держави та нормальне функціонування органів військового управління. З урахуванням цього 05 березня 2015 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладення обов'язків в особливий період від 05 лютого 2015 року №158 – У111, яким були внесені зміни в Кодекс України про адміністративні правопорушення, зокрема:

1) статтю 15 КУпАП було доповнено частиною п'ятою такого змісту: «Військовослужбовці за вчинення військових адміністративних правопорушень несуть відповідальність, передбачену главою 13-Б цього Кодексу, за умови, якщо ці правопорушення не тягнуть за собою кримінальну відповідальність»;

2) частину першу статті 24 КУпАП, яка визначає види адміністративних стягнень, доповнено пунктом вісім, який передбачає застосування адміністративного стягнення за вчинення окремих військових адміністративних правопорушень, у вигляді арешту з утриманням на гауптвахті;

3) главу третю було доповнено статтею 32-1 КУпАП «Арешт з утриманням на гауптвахті»;

4) Кодекс України про адміністративні правопорушення було доповнено главою 13-Б «Військові адміністративні правопорушення» (ст.ст. 172-10 – 172-20 КУпАП).

Водночас законодавцем були внесені відповідні зміни в Кримінальний кодекс України, до Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, який було доповнено статтею 22-1, яка надає право командиру (начальнику) в умовах особливого періоду, в тому числі в умовах воєнного стану чи бойовій обстановці, з метою затримання військовослужбовця, який вчиняє діяння, що підпадає під ознаки злочину, пов'язаного з непокорюю, опором чи погрозою начальнику, застосування насильства, самовільним залишенням бойових позицій чи визначених місць дислокації військових частин (підрозділів) у районах виконання спричинення шкоди здоров'ю військовослужбовця та спеціальні засоби, достатні для припинення протиправних дій. У бойовій обстановці командир (начальник) **може застосовувати зброю чи**

віддати наказ про її застосування, якщо в інший спосіб неможливо припинити злочин, при цьому не заподіюючи смерті військовослужбовцю.

У разі якщо дозволяють обставини, командир (начальник) перед застосуванням заходів фізичного впливу, спеціальних заходів або зброї повинен голосом чи пострілом угору попередити про це особу, проти якої можуть бути застосовані такі заходи.

Дисциплінарний статут Збройних Сил України (ст.6) було доповнено новою частиною такого змісту: «Командир зобов'язаний вжити заходів щодо затримання підлеглого при вчиненні або здійсненні ним замаху на вчинення злочину чи безпосередньо після вчинення злочину пов'язаного із непокорюю, опором чи погрозою начальнику, застосуванням насильства, самовільним залишенням військової частини або місця служби, ухиленням від військової служби чи дезертирством, із негайним доставленням затриманого до уповноваженої службової особи або вжити заходів щодо негайного повідомлення уповноваженої службової особи про затримання та місцезнаходження особи, яка підозрюється у вчиненні діяння з ознаками злочину.

Ці та інші заходи правового впливу зі сторони законодавця на стан законності у Збройних Силах України та інших військових формуваннях потребують від посадових осіб (командирів, начальників), уповноважених вживати заходи адміністративного впливу поглибленого вивчення та юридично грамотного застосування їх на практиці. Саме це зумовило створення навчального посібника «Військові адміністративні правопорушення» у якому передбачено розгляд теоретичних і практичних питань, що пов'язані із:

1) загальнотеоретичною характеристикою адміністративної відповідальності за вчинені військові адміністративні правопорушення;

2) правовим аналізом розгляду справ про військові адміністративні правопорушення та іншими процесуальними діями, що передують притягненню особи до адміністративної відповідальності.

Навчальний посібник за даною тематикою стане корисним для студентів юридичних закладів освіти, військовослужбовців та прирівняних до них осіб при виконанні ними обов'язків військової служби та іншим зацікавленим особам.